

Dosarul nr. 2ra-1501/20

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Central (jud. M. Iftodi)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. St. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

DECIZIE

18 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Natalia Gîra,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Oleg Gîra împotriva Nataliei Gîra, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Edineț cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor, împotriva deciziei din 02 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă:

La 20 iunie 2019, Oleg Gîra, reprezentat de avocatul Vasile Istratii, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Nataliei Gîra, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Edineț solicitând desfacerea căsătoriei încheiate la 04 noiembrie 2006, înregistrată de XXXXX, în Registrul actelor de stare civilă sub nr. 5, stabilirea domiciliului copilului minor Corneliu Gîra cu tatăl în sat. XXXXX, încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor XXXXX în sumă bănească fixă în mărime de 1500 de lei până la atingerea majoratului copilului, încasarea cheltuielilor de judecată constituite din taxa de stat în mărime de 140 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 2500 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că în data de 04 noiembrie 2006 a încheiat căsătoria cu Natalia Cherdivară (Gîra), înregistrată la XXXXX, în registrul actelor de stare civilă sub nr.5. La 09 aprilie 2007 s-a născut fiul XXXXX.

Totodată, a menționat că între ei au apărut neînțelegeri și au locuit împreună cu Natalia Gîra până în luna februarie 2019, momentul separării de fapt.

Reclamantul a afirmat că, în prezent locuiește cu fiul XXXXX în gospodăria sa în sat XXXXX, iar Natalia Gîra locuiește cu fiica ei din altă căsătorie, în sat. XXXXX, în gospodăria părinților ei.

De asemenea, a declarat că în ultimele luni, relațiile între ei au devenit tot mai tensionate. Ea a depus la poliție mai multe plângeri și a fost sancționat contravențional. Toate aceste acțiuni s-au efectuat după refuzul său de a-i achita 19000 de lei pentru partea de gospodărie, care tot el i-a donat-o. La fel, a precizat că nu mai sunt sentimente de dragoste, stimă și păstrarea familiei în continuare nu mai

este posibilă.

Reclamantul a indicat că singur întreține și educă copilul minor, care dorește să locuiască în continuare cu el.

Prin hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătorei Edineț, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Oleg Gîra și s-a desfășurat căsătoria încheiată între Oleg Gîra și Natalia Cheldivară, înregistrată la 04 noiembrie 2006 sub nr. 5 la XXXXX; la eliberarea certificatului de divorț, de încasat de la Oleg Gîra și Natalia Gîra în beneficiul statului taxa de stat în mărime a câte 500% din unitatea convențională, fiecare a câte 100 de lei; s-a determinat locul de trai al copilului minor XXXXX, născut la XXXXX, cu tatăl Oleg Gîra, domiciliat în sat. XXXXX; s-a încasat de la Natalia Gîra în beneficiul lui Oleg Gîra pensia de întreținere pentru copilul minor XXXXX, născut la XXXXX, în mărime de $\frac{1}{4}$ din salariu și alte venituri ale Nataliei Gîra, lunar, începând cu data de 20 iunie 2019 până la atingerea majoratului copilului, în restul sumei s-a respins ca fiind neîntemeiată; totodată, s-a indicat că hotărârea în ce privește încasarea pensiei de întreținere de la Natalia Gîra, se supune executării imediate; s-a încasat de la Natalia Gîra în beneficiul lui Oleg Gîra taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată în mărime de 140,00 de lei, iar încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 2500 de lei, s-a respins ca fiind neîntemeiată, s-a încasat de la Natalia Gîra în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 162,72 de lei.

Prin decizia din 02 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Oleg Gîra, reprezentat de avocatul Vasile Istratii și s-a casat parțial hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătorei Edineț, sediul Central, în partea cerinței privind încasarea pensiei de întreținere și a cheltuielilor de judecată cu emiterea unei noi hotărâri; s-a încasat de la Natalia Gîra în beneficiul lui Oleg Gîra pensia de întreținere a minorului XXXXX, născut la XXXXX, în mărime de 1100 de lei, lunar, începând din 20 iunie 2019 până la atingerea majoratului copilului; s-a încasat de la Natalia Gîra în beneficiul lui Oleg Gîra cheltuielile de judecată în sumă de 2640 de lei; în rest, hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătorei Edineți, sediul Central, a fost menținută fără modificări.

La 14 august 2020, prin intermediul poștei (f.d.126-127), Natalia Gîra a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 02 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea ce ține de încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor în sumă de 1100 de lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 2500 de lei cu menținerea în această parte a hotărârii din 23 decembrie 2019 a Judecătorei Edineți, sediul Central.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, fiind adoptată cu aplicarea eronată a normelor de drept. La fel, a pretins aprecierea arbitrară a probelor și interpretarea eronată a legii, ceea ce a dus la soluționarea greșită a cauzei și încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Recurenta a afirmat că decizia instanței de apel o contestă în partea stabilirii modului de încasare a pensiei de întreținere pentru copilul minor, deoarece a fost aplicată eronat legea și eronat a fost stabilit cuantumul pensiei de întreținere în sumă bănească fixă. De altfel, instanța de apel nu a luat în considerare faptul că părinții au drepturi și obligații egale față de copiii minori și urmează să participe la întreținerea acestor în mod egal.

Instanța de apel ca rezultat al aprecierii probelor, contrar prevederilor art. 130 alin.(4) Cod de procedură civilă, nu a motivat admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și nu argumentat preferința unor probe față de altele.

De asemenea, a indicat că necesită o apreciere obiectivă și capătul de cerere cu privire la cheltuielile de asistență juridică în mărime de 2500 de lei, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile, având în vedere că a fost de acord cu desfacerea căsătoriei și nu era necesar de a înaintat o astfel de cerință în instanță, precum și în partea pensiei de întreținere putea fi încheiat un acord, însă intimatul nu a intervenit cu așa propunere. La fel, s-a resemnat de moment și în partea determinării domiciliului copilului minor cu tatăl.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimaților, conform scrisorii de însoțire datate cu 21 septembrie 2020 (f.d.135) și a fost recepționată la 23 septembrie 2020, conform avizelor de recepție (f.d.136-138).

Referințe la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu au parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 02 iunie 2020, iar cererea de recurs a fost depusă la 14 august 2020, prin intermediul poștei (f.d.126-127).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale participanților la proces la 15 iunie 2020, inclusiv prin intermediul poștei electronice (f.d.103-106). De către recurentă a fost recepționată, prin intermediul poștei, la 19 iunie 2020, conform avizului de recepție (f.d.108). Astfel, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 04 noiembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecătii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Natalia Gîra și va casa decizia instanței de apel în partea casării hotărârii primei instanțe privind încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor și a cheltuielilor de judecată și în această parte va menține hotărârea primei instanțe, în rest va menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: a) să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate

cu recurs; f) să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurentului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza *García Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84).

În conformitate cu articolul 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În temeiul art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

Inițial, Colegiul reține că pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecății.

Oleg Gîra și Natalia Gîra au înregistrat căsătoria la 04 noiembrie 2006 la XXXXX, fiind trecută în Registrul actelor de stare civilă sub nr. 5.

La 09 aprilie 2007 s-a născut fiul XXXXX, părinții fiind indicați Natalia Gîra și Oleg Gîra, conform duplicatului certificatului de naștere, anexată în copie certificată (f.d.5).

Prin cererea de chemare în judecată depusă împotriva Nataliei Gîra, reclamantul a solicitat desfacerea căsătoriei încheiate cu Natalia Gîra, stabilirea domiciliului copilului minor Corneliu Gîra, cu tatăl Oleg Gîra, încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor XXXXX, precum și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d.1-3).

Prin hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Oleg Gîra și s-a desfăcut căsătoria încheiată între părți, s-a determinat locul de trai al copilului minor Corneliu Gîra, născut la 09 aprilie 2007, cu tata Oleg Gîra, domiciliat în sat. Zăbriceni, r-nul Edineț; s-a încasat de la Natalia Gîra în beneficiul lui Oleg Gîra pensia de întreținere pentru copilul minor XXXXX, născut la XXXXX, în mărime de ¼ din salariu și alte venituri ale Nataliei Gîra, lunar, începând cu data de 20 iunie 2019 până la atingerea majoratului copilului, în restul sumei s-a respins ca fiind neîntemeiată, s-a încasat de la Natalia Gîra în beneficiul lui Oleg Gîra taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată în mărime de 140,00 de lei, iar încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 2500 de lei, s-a respins ca fiind neîntemeiată, s-a încasat de la Natalia Gîra în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 162,72 de lei (f.d.55-56, 67-72).

Instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, prin decizia din 02 iunie 2020, a admis apelul declarat de Oleg Gîra, reprezentat de avocatul Vasile Istratii și a casat hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, în partea cerinței privind încasarea pensiei de întreținere și a cheltuielilor de judecată cu emiterea unei noi hotărâri prin care a încasat de la Natalia Gîra în beneficiul lui Oleg Gîra pensia de întreținere a minorului XXXXX, născut la XXXXX, în mărime de 1100 de lei, lunar, începând din 20 iunie 2019 până la atingerea majoratului copilului, a încasat de la Natalia Gîra în beneficiul lui Oleg Gîra cheltuielile de

judecată în sumă de 2640 de lei, în rest, hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătorei Edineți, sediul Central, a fost menținută fără modificări (f.d.98-102).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că prima instanță dispunând încasarea pensiei de întreținere în mărime de $\frac{1}{4}$ din salariul lui Gîra Natalia, nu a elucidat care este durata activității în câmpul muncii și care sunt veniturile stabile ale acestei și dacă suma atribuită cu titlu de pensie de întreținere în cotă procentuală din salariu este sau nu echivalentă cu mărimea cuantumului minim de existență pentru copilul de vârsta respectivă. Or, în cazul dacă suma pensiei de întreținere va fi mai mică decât cuantumul minim de existență, aceasta va fi în detrimentul copilului, fiindu-i lezate drepturile lui de întreținere și educație corespunzătoare.

Potrivit datelor Biroului Național de Statistică de pe site-ul statistica.gov.md, media anuală pentru anul 2019 a minimului de existență pentru un copil cu vârsta cuprinsă între 7-17 ani pe republică a constituit 2197,80 lei.

Gîra Oleg a solicitat stabilirea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor în mărime de 1500 lei lunar.

Pentru a nu leza drepturile copilului la întreținere lunară adecvată, ținând cont de vârsta și necesitățile acestuia, instanța de apel a considerat necesar de a dispune încasarea de la Gîra Natalia în beneficiul lui Gîra Oleg, a pensiei de întreținere a copilului minor XXXXXX în sumă bănească fixă de 1100 lei lunar.

La fel, instanța de apel a remarcat faptul că, în speță, Gîra Oleg a fost reprezentat de către avocatul Iftodii Vasile, care acționa în baza mandatului seria MA nr.1187903 din 11.06.2019 (f.d.4) și pentru serviciile căruia a achitat 2500 lei, fapt confirmat prin bonul de plată seria/nr.PL 484155 din 11.06.2019 (f.d.10).

Rezultând din faptul că acțiunea civilă s-a admis, instanța de apel a considerat necesar de a dispune compensarea de către Gîra Natalia în beneficiul lui Gîra Oleg a cheltuielilor de judecată în mărime de 2640 de lei, acestea fiind constituit din suma de 2500 lei achitate pentru asistența juridică în legătură cu soluționarea prezentului litigiu (f.d.10) și 140 lei – taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată (f.d.12).

În continuare, având în vedere aceste constatări, Colegiul va puncta momentele decisive în soluția sa privind casarea deciziei instanței de apel în partea casării hotărârii primei instanțe privind încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor și a cheltuielilor de judecată și în această parte va menține hotărârea primei instanțe, în situația în care instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată în raport cu circumstanțele speței.

Colegiul învederează că prin cererea de recurs formulată de către Natalia Gîra se distinge dezacordul cu soluția adoptată de instanța de apel în partea cerinței de încasare a pensiei de întreținere și a cheltuielilor de asistență juridică și și-a exprimat poziția în favoarea menținerii hotărârii primei instanțe în această parte.

Colegiul precizează că recurenta din temeiurile recursului reglementate de art. 432 Cod de procedură civilă, a invocat aprecierea arbitrară a probelor, precum și aplicarea și interpretarea eronată a legii.

În context, Colegiul arată că instanța de apel a verificat legalitatea hotărârii primei instanțe din perspectiva criticilor din cererea de apel, a admis apelul declarat și a casat hotărârea primei instanțe în partea cerinței de încasare a pensiei de întreținere și a cheltuielilor de judecată și a pronunțat o hotărâre nouă prin care a încasat de la Natalia Gîra în beneficiul lui Oleg Gîra pensia de întreținere a minorului

XXXXX, în mărime de 1100 de lei, lunar, a încasat de la Natalia Gîra în beneficiul lui Oleg Gîra și cheltuielile de judecată, inclusiv cheltuielile de asistență juridică în sumă de 2500 de lei.

Concomitent Colegiul deduce că dezacordul recurenței cu soluția instanței de apel vizează doar parțial dispozițiile acestei și anume în partea încasării pensiei de întreținere în sumă de 1100 de lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2500 de lei. Respectiv, instanța de recurs se va pronunța asupra legalității actului judecătoresc doar în partea contestată.

În contextul dat, Colegiul evocă prevederile art. 58 alin.(1) Codul familiei, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

În temeiul art. 74 Codul familiei, părinții sunt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreținere se determină în baza unui contract încheiat între părinți sau între părinți și copilul major inapt de muncă. Dacă lipsește un atare contract și părinții nu participă la întreținerea copiilor, pensia de întreținere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinți, a tutorelui copilului sau a autorității tutelare teritoriale.

Conform art. 75 Codul familiei, pensia de întreținere pentru copilul minor se încasează din salariul și/sau din alte venituri ale părinților în mărime de 1/4 – pentru un copil, 1/3 – pentru 2 copii și 1/2 – pentru 3 și mai mulți copii. Quantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micșorat sau majorat de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială și familială a părinților, de alte circumstanțe importante. În cazul în care unii copii rămân cu un părinte, iar alții – cu celălalt, pensia de întreținere plătită în favoarea părintelui mai puțin asigurat se stabilește într-o sumă bănească fixă, determinată conform art.76.

În continuare, Colegiul notează că Natalia Gîra, mama minorului Corneliu Gîra, este angajată în câmpul muncii, în acest sens fiind prezentat certificatul eliberat de Primăria com. Zăbriceni, data cu 20 decembrie 2019, care atestă că Natalia Gîra este angajată în funcția de paznic. Pentru luna noiembrie, anul 2019, salariul a constituit 1808,00 de lei (f.d.38).

Deși, reclamantul Oleg Gîra a pretins cu titlu de pensie de întreținere pentru fiul minor, suma de 1500 de lei, Colegiul apreciază ca fiind corect raționamentul primei instanțe precum că având în vedere venitul lunar al pârâtei, ultima nu va fi în posibilitate să achite lunar suma de 1500 de lei cu titlu de pensie de întreținere pentru fiul minor. Or, prima instanța la stabilirea quantumului pensiei de întreținere a luat în considerare starea materială a mamei minorului, Natalia Gîra, precum și venitul lunar care îl obține.

Mai mult, prin prisma prevederilor naționale amintite, Colegiul relevă că prima instanță întemeiat a reținut că obligația de a compensa cheltuielile pentru întreținerea copilului minor revin ambilor părinți.

De altfel, art. 18 alin.(1), art. 27 alin.(2) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989 statuează că statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților

sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului. Părinților și oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

În atare circumstanțe, Colegiul reține ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe privind încasarea de la Natalia Gîra în beneficiul lui Oleg Gîra pensia de întreținere pentru copilul minor XXXXX, născut la XXXXX, în mărime de $\frac{1}{4}$ din salariu și alte venituri ale Nataliei Gîra, lunar, începând cu data de 20 iunie 2019 până la atingerea majoratului copilului, iar în restul sumei respingând ca fiind neîntemeiată cerința.

Cu referire la constatările instanței de apel în acest sens, precum și aplicarea prevederilor art. 76 Codul familiei, precum și că prima instanță nu ar fi elucidat durata activității în câmpul muncii a pârâtei, care sunt veniturile stabile și dacă suma atribuită cu titlu de pensie de întreținere în cotă procentuală din salariu este sau nu echivalentă cu mărimea quantumului minim de existență pentru copilul de vârstă respectivă, Colegiul menționează că prima instanță a luat în considerare faptul că pârâta este angajată în câmpul muncii, precum și venitul care îl obține lunar.

Or, încasarea pensiei de întreținere sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri poate avea loc numai în cazul în care este stabilit că pârâta este angajată în câmpul muncii și dispune de un salariu și/sau alte venituri stabile. În cazul lipsei datelor despre locul de muncă al pârâtei, despre salariul sau în cazul în care sunt prezentate date care indică că pârâta nu este încadrată în câmpul muncii, instanța era în drept să încaseze pensia de întreținere pentru copilul minor în temeiul art.76 alin.(1) Codul familiei, într-o sumă bănească fixă.

Subsecvent, prima instanță la stabilirea quantumului pensiei de întreținere a luat în considerare starea materială a pârâtei și venitul acesteia, după cum și prevede legislația. Având în vedere obligația ambilor părinți de întreținere a copilului minor, nu poate fi reținut raționamentul instanței de apel precum că este în detrimentul copilului și ar leza leza drepturile de întreținere și educație corespunzătoare, în cazul în care suma pensiei de întreținere va fi mai mică decât quantumul minim de existență.

Instanța de apel face trimitere la datele statistice pentru anul 2019, care indică la un minim de existență pentru un copil cu vârsta cuprinsă între 7-17 ani pe republică de 2197,80 de lei, însă nu poate fi ignorată nici starea materială a părintelui.

Totodată, recurența cu referire la datele statistice, arată la minimul de existență stabilit în sate pentru un copil cu vârsta cuprinsă între 7-17 ani, care pentru semestrul I, anul 2019, constituia 2147,6 lei, iar pentru semestrul II, anul 2019, era de 2083,6 lei lunar, media anuală fiind de 2115,6 lei lunar.

În această ordine de idei, Colegiul notează că, chiar și în situația în care sumele date nu diferă esențial, însă având în vedere necesitățile, condițiile de dezvoltare a unui copil în mediul rural, precum și posibilitățile și situația materială a părinților, instanța urma să țină cont de aceste aspecte.

De altfel, starea materială reprezintă situația socio-economică a părintelui determinantă pentru întreținerea unei vieți decente pasibile stabilirii în rezultatul identificării tuturor bunurilor imobile și mobile deținute în proprietate, a veniturilor

obținute din activități generatoare de profit, precum și a factorilor ce influențează nemijlocit aspectul economic al persoanei.

Prin prisma alegărilor recurente precum că nu mai locuiește în casa proprie, fiind nevoită de a locui la părinții ei, de altfel, însuși reclamantul/intimatul a indicat în cererea de chemare în judecată despre existența neînțelegerilor referitor la imobil, Colegiul evidențiază că aceste împrejurări, de asemenea, arată la starea materială a pârâtei, având în vedere că domiciliază la părinții ei.

Respectiv încasarea sumei de 1100 de lei cu titlu de pensie de întreținere de la pârâtă, având în vedere starea materială a pârâtei, la caz, nu poate justifica încasarea sumei date.

Subsidiar, Colegiul notează că, în cazul evoluției stării materiale și familiale, oricând poate fi modificat cuantumul pensiei de întreținere prin prezentarea probelor concludente în acest sens.

Conform art.3 alin.(1) al Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova la 25 februarie 1993, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Or, instanțele urmează a ține cont de principiul interesului superior al copilului consacrat la art. 9 din Convenția cu privire la drepturile copilului la care Republica Moldova este parte, de menținerea echilibrului drepturilor copiilor al ambilor părinți care nu se află în relație de căsătorie.

Implicit, Colegiul relevă că soluția primei instanțe pe acest capăt de cerere nu poate fi considerată ca fiind în detrimentul copilului, având în vedere că părinții în asigurarea întreținerii copiilor nu sunt limitați de un anumit quantum al pensiei de întreținere stabilit de un organ competent sau o instanță judecătorească, însă suplimentar pot susține material copilul minor și nu doar material. Or, copilul are dreptul de a întreține relații personale și contacte directe cu cei doi părinți ai săi.

În ceea ce vizează compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 2500 de lei, prin încasarea acestor de la pârâtă în beneficiul reclamantului, instanța de recurs va reține la caz ca fiind întemeiată soluția primei instanțe, care a dispus respingerea acestor.

Astfel, în conformitate cu art.96 alin. (1), (1¹) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

În temeiul art. 97 alin.(3) Cod de procedură civilă, dacă reclamantul a intentat acțiunea fără a înainta în prealabil pretenții pârâtului, iar pârâtul a recunoscut în judecată imediat pretențiile, cheltuielile de judecată se suportă de către reclamant.

În context, Colegiul notează că, la caz, Oleg Gîra a beneficiat de asistență juridică acordată de avocatul Vasile Iftodii, în baza mandatului avocațial seria/nr. MA nr.1187903 din 11 iunie 2019 (f.d.4), însă comportă relevanță și faptul că prealabil reclamantul nu a înaintat pretenții pârâtei.

În raport cu criticile aduse de către recurentă precum că adresarea în instanță,

precum și că cheltuielile de asistență juridică nu sunt necesare și rezonabile, Colegiul relevă că recurenta/pârâta a recunoscut în instanță parțial acțiunea, în special capătul de cerere de desfacere a căsătoriei. De altfel, în partea de încasarea a pensiei de întreținere, recurenta și-a exprimat disponibilitatea de a ajunge la un acord, însă reclamantul/intimat nu a intervenit cu o astfel de propunere. La fel, recurenta a menționat și despre faptul că s-a resemnat în ceea ce vizează determinarea domiciliului copilului minor cu tatăl, realizând că de moment nu poate schimba nimic.

Or, poziția recurente precum că nu a fost o propunere din partea reclamantului de a soluționa pe cale extrajudiciară a pretențiilor formulate în instanță, este confirmată și prin faptul că prealabil în adresa pârâtei nu au fost înaintate pretenții. De altfel, chiar din textul cererii de chemare în judecată se deduce că reclamantul nu a încercat soluționarea litigiului prealabil, cel puțin anumite argumente în acest sens nu se identifică. Deși, legea nu obligă în astfel de litigii respectarea căii prealabile la sesizarea instanței, însă având în vedere că Codul Familiei al RM prevede o astfel de opțiune în ceea ce vizează cerințele formulate, reclamantul nu a încercat soluționarea pe cale extrajudiciară sau cel puțin nu a confirmat aspectul dat. Respectiv, prima instanță justificat a considerat necesar de a lăsa cheltuielile de asistență juridică pe seama reclamantului.

Adițional, în situația în care instanța de apel în partea dispozitivă a deciziei încasând suma în mărime de 2640 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată, nu a delimitat care sunt pentru asistență juridică și care sunt pentru taxa de stat, fiind diferențiate doar în partea motivată a deciziei, se impune casarea deciziei instanței de apel în partea cheltuielilor de judecată.

Alte argumente invocate de recurentă nu pot fi reținute, deoarece alegațiile esențiale soluționării corecte ale litigiului au fost apreciate în raport cu normele de drept aplicabile litigiului dedus judecării corelate cu circumstanțele cauzei și suportul probatoriu prezentat în acest sens.

Concomitent, Colegiul accentuează că decizia instanței de apel a fost contestată în parte, aspect luat în considerare de instanța de recurs la verificarea legalității acesteia.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat, va casa decizia instanței de apel în partea casării hotărârii primei instanțe privind încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor și a cheltuielilor de judecată și în această parte va menține hotărârea primei instanțe, iar în rest va menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. a), f), alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Natalia Gîra.

Se casează decizia din 02 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Oleg Gîra împotriva Nataliei Gîra, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Edineț cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor, încasarea

pensiei de întreținere pentru copilul minor, în partea casării hotărârii primei instanțe privind încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor și a cheltuielilor de judecată și în această parte se menține hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Central.

În rest, se menține decizia din 02 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Central.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Galina Stratulat